

На основу члана 252. тачка 13., а у вези са чланом 177. став (10) Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини ("Службени гласник БиХ", бр. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09 и 48/10), министар комуникација и транспорта Босне и Херцеговине, у сарадњи са органима надлежним за образовање, доноси

ПРАВИЛНИК О ОСПОСОБЉАВАЊУ ЗА ВОЗАЧА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет)

Овим Правилником прописују се услови, начин и вријеме трајања оспособљавања кандидата за возаче моторних возила, услови и начин рада аутошкола и образовних установа у процесу оспособљавања, обиљежавање возила којима се обавља оспособљавање возача, минимум опреме којом располажу аутошколе, програм оспособљавања кандидата, документација и евиденција коју воде аутошколе и надлежни органи.

Члан 2. (Надлежност)

- (1) Оспособљавање за возача моторних возила из теоретског и практичног дијела обављају аутошколе и образовне установе у процесу редовног образовања ученика према образовном школском програму за професионалне возаче, у складу са Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон) и овим Правилником.
- (2) Оспособљавање кандидата за возача моторних возила из прве помоћи обавља Црвени крст/криж у Босни и Херцеговини.

II. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ЗА ВОЗАЧА МОТОРНИХ ВОЗИЛА

Члан 3. (Приступ оспособљавању)

- (1) Оспособљавању за возача моторних возила може приступити лице (у даљем тексту: кандидат) које:
  - а) има године живота прописане Законом, за поједине категорије и поткатегије моторних возила,
  - б) је здравствено способно за рјешавање испитних тестова и управљање возилом одговарајуће категорије или поткатегије, а што се доказује лјкарским увјерењем које не смије бити старије од годину дана,
  - ц) има босанскохерцеговачко држављанство, пријављено пребивалиште или боравак у Босни и Херцеговини, као и страни држављанин који у Босни и Херцеговини има одобрен стални или привремени боравак на период не краћи од шест мјесеци,
  - д) испуњава и друге услове прописане за одређену категорију или поткатегију.
- (2) У случају оспособљавања за стицање права управљања моторним возилом за категорије утврђене чланом 184. став (2) тач. 3. и 4. Закона кандидат је дужан, приликом пријаве за оспособљавање за возача моторног возила, доставити на увид важећу возачку дозволу и приложити њену фотокопију.

Члан 4.

(Програм оспособљавања)

- (1) Оспособљавање за возача моторних возила (у даљем тексту: оспособљавање) обухвата:
  - а) познавање прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних возила,
  - б) програм прве помоћи лицима повријеђеним у саобраћајној незгоди и
  - ц) управљање моторним возилом.
- (2) Оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима и оспособљавање из управљања моторним возилом обавља се на основу Програма оспособљавања кандидата за возача који је дат у Прилогу број 1. и чини саставни дио овог Правилника.

Члан 5.

(Уговор о оспособљавању)

Права и обавезе аутошколе и кандидата уређују се уговором у писаном облику, који има сљедеће основне елементе:

- а) права и обавезе аутошколе, у циљу обезбјеђивања квалитетног оспособљавања кандидата,
- б) право и обавезу кандидата, у складу са Програмом оспособљавања кандидата за возача, с правом промјене аутошколе и могућности одустајања кандидата од обуке,
- ц) дефинисану цијену наставног часа за поједини наставни предмет, коришћење возила на испиту, те других услуга које аутошкола пружа,
- д) трајање оспособљавања,
- е) начин раскида уговора,
- ф) начин рјешавања спорова,
- г) надлежност суда у случају спора.

Члан 6.

(Оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

- (1) Оспособљавање почиње обуком из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних и прикључних возила.
- (2) Наставни час из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима траје 45 минута. Кандидат у току једног дана може имати највише четири наставна часа.
- (3) Предавач теоретске наставе је прије наставног часа дужан извршити припрему за час у трајању од најмање 10 минута.
- (4) Настава из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима може се изводити истовремено са највише 30 кандидата у једној групи.
- (5) Аутошкола је обавезна прије почетка извођења теоретске наставе, за сваку формирану групу, органу надлежном за образовање доставити распоред извођења теоретске наставе који садржи податке о именима кандидата, категорије за коју се кандидат оспособљава, датум и вријеме извођења наставе, најкасније прије започињања теоретске наставе на обрасцу датом у Прилогу број 2. који чини саставни дио овог Правилника.

Члан 7.

(Трајање оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима)

Број наставних часова оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима утврђује се како сlijеди:

Оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја															
Категорија/ Поткатегорија	Број наставних часова	Додатни часови ако посједује категорију/поткатегорију													
		A1	B1	A	B	BE	Ц1	Ц1E	Ц	ЦE	Д1	Д	Д1E	ДЕ	
A1	20														
B1															
A	28	10	10												
B															
Ц1	32	32	32	10	10	10									
Д1												6	6		
Д															
Д1E															
ДЕ															
Трактор, радна машина, мотокултиватор	8														
Мопед	12														

Члан 8.

(Оспособљавање из Прве помоћи)

Оспособљавање из Прве помоћи може се изводити за вријеме трајања оспособљавања из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Члан 9.

(Оспособљавање из управљања моторним возилом)

- (1) Оспособљавању из управљања моторним возилом може приступити лице које положи испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима и испит из пружања прве помоћи.
- (2) Наставни час из управљања моторним возилом траје 45 минута, а наставни блок час траје 90 минута. Кандидат у току једног дана може имати највише два наставна часа или један наставни блок час.
- (3) Инструктор вожње је прије наставног часа или блок часа дужан извршити припрему за час у трајању од најмање 15 минута.
- (4) Прва четири часа оспособљавања изводе се на полигону или на путу са мањом фреквенцијом саобраћаја, којег одреди надлежни орган општине, након чега се оспособљавање врши на јавном путу.

(5) Инструктор вожње за вријеме оспособљавања кандидата обавља обуку само са једним кандидатом у возилу.

(6) За вријеме обуке у возилу, поред кандидата и инструктора вожње, може се налазити и власник аутошколе или лице овлашћено за надзор над радом аутошколе.

Члан 10.

(Оспособљавање из управљања моторним возилом А категорије и А1 поткатегорије)

- (1) Инструктор вожње за вријеме оспособљавања кандидата за категорију А и поткатегорију А1 даје упутства кандидату уз помоћ уређаја за комуникацију на даљину (комуникатор).
- (2) Кандидат за возача поткатегорије А1 и категорије А, за вријеме оспособљавања на јавном путу, мора на себи имати прслук рефлектујуће боје са бијелим словом "Л" у плавом пољу и на глави носити заштитну кацигу.

Члан 11.

(Трајање оспособљавања из управљања моторним возилом)
Број сати оспособљавања из управљања моторним возилом утврђује се како слиједи:

Оспособљавање из управљања моторним возилом													
Категорија/ поткатегорија	Број часова	Број часова ако поседује категорију/поткатегорију											
		A1	B1	A	B	BE	Ц1	Ц1E	Ц	CE	Д1	Д	Д1E
A1	20												
B1	20												
A	25	5			15	15	15	15	15	15	15	15	15
B	35	25	25	20									
BE					5								
Ц1					10	10							
Ц1E							5						
Ц							5	5					
CE									5				
Д1									5	5			
Д									10		5		5
Д1E											5		
DE												5	

Члан 12.

(Потврда о завршеном оспособљавању)

- (1) О завршеном оспособљавању из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, аутошкола кандидату издаје потврду на обрасцу који је дат у Прилогу број 3. и чини саставни дио овог Правилника.
- (2) О завршеном оспособљавању из управљања моторним возилом аутошкола издаје потврду на обрасцу који је дат у Прилогу број 4. и чини саставни дио овог Правилника.

Члан 13.

(Допунски часови и додатно оспособљавање)

- (1) На захтјев кандидата који је завршио оспособљавање из управљања моторним возилом, аутошкола организује допунске часове оспособљавања из управљања моторним возилом, на начин утврђен овим Правилником, а за што се издаје потврда дата у Прилогу број 5. који чини саставни дио овог Правилника.
- (2) На захтјев возача, аутошкола може организovati и спроводити додатно оспособљавање за категорију или поткатегорију коју возач поседује.

Члан 14.

(Занимање возач моторних возила)

Ученици који се школују за занимање возач моторних возила, као и други ученици који се наставним планом и програмом школе оспособљавају за управљање возилом, полажу испит из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, пружања прве помоћи и из управљања моторним возилом и прије навршених 18 година живота, а након обављеног оспособљавања из наведених области, у складу са наставним планом и програмом органа надлежног за образовање и овим Правилником.

Члан 15.

(Обавезе предавача теоретске наставе)

- (1) Оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних и прикључних возила обавља

предавач теоретске наставе у складу са Законом и другим прописима.

- (2) Предавач теоретске наставе обавезан је да у Дневник рада предавача за сваког кандидата, прије наставног часа, уписује наставну јединицу и тачно вријеме одржавања наставног часа.
- (3) Дневник о извођењу наставе из прописа о безбједности саобраћаја на путевима дат је на обрасцу који је Прилог број 6. и чини саставни дио овог Правилника.
- (4) Предавач теоретске наставе је обавезан водити писмене функционалне припреме за извођење теоретске наставе.

Члан 16.

(Обавезе инструктора возње)

- (1) Оспособљавање из управљања моторним возилом обавља инструктор возње, у складу са Законом, овим Правилником и другим прописима.
- (2) У Дневнику рада инструктора возње приликом оспособљавања из управљања моторним возилом инструктор је обавезан да прије наставног часа уписује часове обуке по наставним јединицама за сваког кандидата.
- (3) Инструктор возње је обавезан користити одмор између два дана од минимално 11 сати.
- (4) Дневник рада инструктора возње из управљања моторним возилом штампа се на формату А5 и дат је на обрасцу који је Прилог број 7. и чини саставни дио овог Правилника.
- (5) Инструктор возње је обавезан водити писмене функционалне припреме за извођење наставе у оспособљавању из управљања моторним возилом.

Члан 17.

(Документација у возилу)

За вријеме оспособљавања кандидата за возача из управљања моторним возилом, инструктор возње и кандидат за возача, поред идентификационих докумената, морају код себе имати и исту су дужни показати на захтјев овлашћеног лица:

- а) документацију кандидата:

- 1) љекарско увјерење,
  - 2) увјерење о положеном испиту из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима за ону категорију за коју се кандидат обучава и
  - 3) увјерење о положеном испиту из пружања прве помоћи.
- б) документацију инструктора возње:
- 1) возачку дозволу,
  - 2) дозволу инструктора возње за ону категорију за коју се кандидат у возилу обучава,
  - 3) Дневник рада инструктора возње и
  - 4) писмене припреме за извођење наставе оспособљавања из управљања моторним возилом.

III. АУТОШКОЛА

Члан 18.

(Сједиште аутошколе)

- (1) На улазним вратима аутошколе је натпис са називом аутошколе, број телефона и обавјештење о времену рада са кандидатима.
- (2) На видном мјесту треба бити истакнут цјеновник за оспособљавање за све категорије и поткатогије за које аутошкола врши оспособљавање и услуге које аутошкола пружа, овјерен од стране надлежног органа.

Члан 19.

(Одобрење за оспособљавање)

- (1) Аутошколи се може издати одобрење за:
  - а) оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима,
  - б) оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом или
  - ц) оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима и из управљања моторним возилом.
- (2) Аутошкола која посједује одобрење само за оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом, може закључити уговор о обављању теоретске наставе са аутошколом која има одобрење за оспособљавање кандидата из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Члан 20.

(Услови за оспособљавање кандидата из познавања прописа)

- (1) Аутошкола која обавља оспособљавање из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима испуњава следеће услове:
  - а) има на располагању простор од најмање 20 m², гријање са температуром од 18° до 22^oC, одговарајућу вентилацију, освјетљење са најмање 150 лукса и санитарни чвор у саставу простора, те телефонску линију и простор за смјештај документације. Сматра се да аутошкола има на располагању простор ако је исти у власништву или у закупу на основу уговора овјереног од стране надлежног органа,
  - б) има одговарајући намјештај, школске клупе са столицама, таблу за писање,
  - ц) има шеме или макете саобраћајних знакова и ознака на коловозу,
  - д) има шеме или друга учила која приказују саобраћајне ситуације на путу,

- е) има шеме или друга наставна средства за упознавање кандидата за возача са уређајима и опремом на возилима који су од посебног значаја за безбједност саобраћаја,
  - ф) има најмање једног предавача теоретске наставе из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима у сталном радном односу или ангажованог на други начин у складу са Законом о раду,
  - г) има текст Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини и свих Правилника донесених на основу истог,
  - х) има компјутер са пројектором или другим уређајем за приказивање видео садржаја,
  - и) има комплет прописане опреме за возила,
  - ј) има аудио-визуелне материјале који по садржају обухватају Програм оспособљавања,
  - к) има стручну литературу и
  - л) Програм оспособљавања кандидата за возаче.
- (2) Приликом обављања теоретске наставе, потребна површина учионочког простора по једном кандидату је најмање 1,5 m².
  - (3) Уколико аутошкола врши оспособљавање само из познавања прописа о безбједности саобраћаја на путевима, са основама познавања моторних и прикључних возила, обавезна је имати најмање једног предавача теоретске наставе у сталном радном односу.

Члан 21.

(Услови за оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом)

- (1) Аутошкола која врши оспособљавање из управљања моторним возилом испуњава следеће услове:
  - а) има на располагању опремљен канцеларијски простор површине најмање 10 m², са санитарним чвором и који није дио угоститељског или стамбеног простора, са телефонском линију, компјутер и простор за смјештај документације. Сматра се да аутошкола има на располагању простор ако је исти у власништву или у закупу на основу уговора овјереног од стране надлежног органа,
  - б) има два или више инструктора возње који су у сталном радном односу,
  - ц) има полигон у власништву или закупу на основу уговора, овјерен од надлежног органа или одлуку надлежног органа да се одређени дио пута, са мањом фреквенцијом саобраћаја, користи за обављање почетног дијела оспособљавања у управљању возилом,
  - д) има наставни план и програм оспособљавања кандидата за возаче,
  - е) има доказ о посједовању потребног броја возила у власништву аутошколе или лизингу.
- (2) Оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом обавља аутошкола која има одговарајући број возила у власништву или лизингу и то:
  - а) најмање два возила Б категорије или
  - б) најмање два возила од којих је једно возило Б категорије а друго возило Ц1, Д1 поткатогије или Ц, Д категорије.
- (3) Аутошкола која испуњава услове у погледу броја возила у власништву и лизингу из става (2) овог члана, може ангажовати возило Ц, Д категорије или Ц1, Д1 поткатогије, као и одговарајућа прикључна

возила друге аутошколе, организације или другог лица на основу уговора о закупу.

IV. ВОЗИЛА КОЈИМА СЕ ОБАВЉА ОСПОСОБЉАВАЊЕ

Члан 22.

(Обиљежавање возила "Л" таблицом)

- (1) Возила којима се обавља оспособљавање кандидата из управљања моторним возилом обиљежавају се "Л" таблицом.
- (2) Таблица из става (1) овог члана има облик квадрата, плаве је боје и на њој је бијелом бојом написано латинично слово "Л".
- (3) Дужина страница таблице за мотоцикле и лаке мотоцикле износи 12 x 12 cm.
- (4) Дужина страница таблице за остала моторна возила износи 16 x 16 cm.
- (5) Ширина линије којом је исписано слово "Л" на табlici за мотоцикле износи 1,5 cm, а за остала возила 2 cm.
- (6) Таблицу израђује аутошкола на магнетној подлози од рефлектујућег материјала тако што се испод слова "Л" уписује регистарски број возила.
- (7) Димензије и изглед таблица "Л" дат је на обрасцу који је Прилог број 8. и чини саставни дио овог Правилника.

Члан 23.

(Број таблица на возилу)

- (1) На возило категорије А и поткатегије А1, поставља се само једна таблица на задњој страни, непосредно изнад или испод регистарске таблице.
- (2) На осталим возилима постављају се по двије таблице, једна на предњој, а друга на задњој страни возила.
- (3) Ако се оспособљавање врши на возилу које вуче прикључно возило, једна таблица се поставља на предњој страни вучног, а друга на задњој страни прикључног возила.

Члан 24.

(Натпис на возилима)

- (1) На бочним странама возила којим се обавља оспособљавање кандидата, налази се исписан назив аутошколе.
- (2) Натпис из претходног става има димензије 600 x 300 mm и приказан је на обрасцу који је дат у Прилогу број 9. и чини саставни дио овог Правилника.

Члан 25.

(Табла возила аутошколе)

- (1) Табла за означавање возила аутошколе је свијетлећа и има димензије 630 x 200 mm и на њој је исписан текст "Аутошкола" и слово "Л" на лијевој страни табле.
- (2) Табла се поставља на највишем дијелу возила Б категорије, а на возилима других категорија и поткатегија са кабином поставља се на крову кабине возила.
- (3) Изглед табле приказан је на обрасцу који је је Прилог број 10. и чини саставни дио овог Правилника.

Члан 26.

(Возила)

- (1) Оспособљавање из управљања моторним возилом обавља се возилом које испуњава прописане техничке услове и стандарде, у погледу димензија, масе, осовинског оптерећења, уређаја и опреме како слиједи:
  - а) категорија А, мотоцикл, чија запремина мотора премашује 125 cm³, а снаге изнад 11 KW, а

највише 25 KW, који је способан да развије брзину од најмање 100 km/h.

- б) категорија Б, путничка моторна возила, не старија од 12 година и која имају:
  - 1) највећу дозвољену масу мање од 3.500 kg,
  - 2) више од три, а мање од девет сједишта,
  - 3) више од троја врата,
  - 4) способност развити брзину од најмање 100 km/h,
  - 5) дупле команде са уграђеним звучним или свјетлосним сигнаlima.
- ц) категорија БЕ, скупови возила чија се вучна возила убрајају у категорију Б, а прикључна возила имају највећу допуштену масу преко 750 kg која није већа од масе вучног возила без терета, а укупна допуштена маса вучног и прикључног возила није већа од 3.500 kg. Вучна возила требају бити опремљена дуплим командама са уграђеним звучним или свјетлосним сигнаlima. Скуп возила треба бити способан да развије брзину вожње од најмање 80 km/h.
- д) категорија Ц, моторна возила за превоз робе, чија је највећа дозвољена маса већа од 7.500 kg и има опрему за аутоматску регистрацију података (тахограф), само у сврху оспособљавања,
- е) категорија ЦЕ, скупови возила чија се вучна возила убрајају у категорију Ц, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 kg, а носивост минимално 3.000 kg.
- ф) категорија Д, моторна возила за превоз лица, која осим сједишта за возача имају:
  - 1) више од осам сједишта,
  - 2) дужину најмање 10 метара, а ширину најмање 2,4 метра,
  - 3) способност да развију брзину од најмање 80 km/h,
  - 4) опрему за аутоматску регистрацију података (тахограф), само у сврху оспособљавања,
  - 5) уграђене дупле команде.
- г) категорија ДЕ, скупови возила способни да развију брзину вожње од најмање 80 km/h, чија се вучна возила убрајају у категорију Д, а прикључна возила се не користе за превоз лица и имају:
  - 1) највећу дозвољену масу већу од 750 kg,
  - 2) затворен товарни простор, најмање 2 m ширине и 2 m висине.
- х) поткатегија А1, лаки мотоцикл са два точка без приколице, чија је радна запремина мотора од 80 cm³ до 125 cm³, снага не прелази 11 KW, у стању да оствари брзину исту или већу од 80 km/h,
- и) поткатегија Б1, трицикл и четвороцикл,
- ј) поткатегија Ц1, моторна возила за превоз робе, чија је највећа дозвољена маса већа од 4.000 kg, а мања од 7.500 kg, способна да развију брзину од најмање 80 km/h, опремљена системом за аутоматско регистровање података (тахограф), само у циљу едукације,
- к) поткатегија Ц1Е, скуп возила дуг најмање 8 m и способан да развије брзину од најмање 80 km/h, чија се вучна возила убрајају у поткатегију Ц1, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 2.000 kg, с тим да највећа

- дозвољена маса скупа возила не прелази 12.000 kg, и да највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила,
- л) поткатегија Д1, моторна возила која служе за превоз лица, и која осим сједишта за возача, имају више од осам, а не више од 16 сједишта,
- м) поткатегија Д1Е, скупови возила чија се вучна возила убрајају у поткатегију Д1 и имају ширину најмање 2,4 m, а прикључна возила имају највећу дозвољену масу већу од 750 kg, с тим да највећа дозвољена маса овог скупа возила не прелази 12.000 kg, а највећа дозвољена маса прикључног возила не прелази масу неоптерећеног вучног возила и да се прикључно возило не користи за превоз лица.
- (2) За возила из става (1) овог члана, кад су у питању скупови возила, вучна возила морају испуњавати услове прописане ставом (1) овог члана, а који се односе на категорије и поткатегије у које та вучна возила спадају.

Члан 27.

(Опремљеност возила)

Возила којима се обавља оспособљавање, изузев возила А категорије и А1 поткатегије, имају:

- а) дупле команде,
- б) уређај са дуплим командама, на возилу Б категорије, који даје звучне или свјетлосне сигнале,
- ц) два унутрашња и четири спољна огледала на возилу Б категорије која кандидату и инструктору вожње омогућавају преглед вожње,
- д) најмање два спољна огледала за скуп возила БЕ категорије и два огледала за инструктора вожње,
- е) најмање четири возачка огледала с спољне стране предњег дијела возила Ц1, Ц, Д1 и Д категорије и
- ф) апарат за гашење пожара.

Члан 28.

(Лица са инвалидитетом)

Лица са инвалидитетом могу се оспособљавати из управљања моторним возилом на властитом или изнајмљеном возилу, под условом да за вријеме оспособљавања користе потребна помагала, односно да се оспособљавају на моторном возилу са аутоматским мјењачем или на возилу које је специјално прилагођено њиховим физичким недостацима утврђеним увјерењем о љекарској способности.

Члан 29.

(Вођење евиденције)

- (1) Аутошкола води матичну књигу, овјерену од стране надлежног органа, која се чува као документ трајне вриједности. Матична књига садржи следеће податке:
  - а) редни број,
  - б) презиме, име оца, име,
  - ц) датум рођења,
  - д) љекарско увјерење број и назив установе која га је издала,
  - е) потврда о завршеној теоретској настави, датум и број,
  - ф) потврда о успјешно завршеној настави из пружања прве помоћи повријеђеним у саобраћајној незгоди, датум и број,
  - г) потврда о завршеном оспособљавању из управљања моторним возилом, датум и број,
  - х) напомена.
- (2) Аутошкола архивира и чува двије године:

- а) уговор о оспособљавању,
- б) потврду о завршеном програму оспособљавања,
- ц) дневник рада инструктора вожње и
- д) дневник рада о извођењу наставе из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

Члан 30.

(Општи принципи контроле)

- (1) Надзор над провођењем овог Правилника проводе органи надлежни за образовање путем стручног органа.
- (2) Приликом надзора утврђује се:
  - а) испуњеност услова за рад у погледу просторија, ангажованих инструктора, предавача теоретске наставе и возила,
  - б) вођење евиденција,
  - ц) провођење обуке из познавања прописа о оспособљавању, обуке у складу са програмом прве помоћи и обуке из управљања моторним возилом.

Члан 31.

(Прилози Правилника)

Обрасце дате у прилозима овог Правилника издаје орган ентитета, кантона и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, надлежан за образовање.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 32.

(Престанак важења)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје примјена одредаба да важе чл. 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 52., 53., 54., 55., 56., 57., 58., 59. 62., 64., 65., 67. и 68 Правилника о оспособљавању за возача моторних возила ("Службени гласник БиХ", бр. 15/07, 20/07, 41/07 и 43/07) у дијелу који се односи на оспособљавање за возача моторних возила.

Члан 33.

(Започето оспособљавање)

Изузетно одредби члана 32. овог Правилника, кандидати за возаче који су оспособљавање за возача започели према Правилнику о оспособљавању за возача моторних возила ("Службени гласник БиХ", бр. 15/07, 20/07, 41/07 и 43/07), завршиће оспособљавање по одредбама прописа који је био на снази у вријеме започињања оспособљавања.

Члан 34.

(Ступање на снагу и примјена)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

Број 01-02-2-3455/12

23. маја 2012. године

Сарајево

Министар

Дамир Хаџић, с. р.

Прилог бр. 1

ПРОГРАМ ОСПОСОБЉАВАЊА КАНДИДАТА ЗА ВОЗАЧА

Циљ програма: Кандидат за возача у довољној мјери оспособљен како би управљао возилом самостално и безбједно, у складу са прописима.

Кандидат за возача, наконведеног оспособљавања, мора у сваком тренутку имати знање, вјештине и способности да:

- познаје прописе којима се уређује одвијање саобраћаја, а посебно оне који су намијењени спречавању настанка саобраћајних незгода,
- има развијену свијест о понашању у складу са саобраћајним прописима,
- примјењује технике безбједне вожње,
- посједује висок степен саобраћајне културе,
- познаје карактеристике возила на ком се обучава, има развијену свијест о значају техничке исправности возила за безбједну вожњу и у стању је открити све веће техничке кварове на возилу, а посебно оне који представљају ризик за безбједност,
- препозна опасности у саобраћају и цијени њихову озбиљност,
- има развијене вјештине и навике за безбједно и самостално управљање возилом, довољно влада возилом како не би дошло до опасних ситуација и примјерено реагује ако такве ситуације наступе,
- води рачуна о свим факторима који утичу на понашање у вожњи (нпр. алкохол, умор, слаби вид, итд.) како би у потпуности задржао све способности потребне за безбједну вожњу,
- гарантује безбједност осталих учесника у саобраћају на путевима, а посебно најслабијих и најизложенијих, показујући пуно поштовање других.

I. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ИЗ ПОЗНАВАЊА ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА

Потребан број наставних сати оспособљавања кандидата за возаче моторних возила одређене категорије, односно подкатеорије приказан је табеларним прегледом у члану 7. овог Правилника, а израђен је према садржајима утврђеним Програмом оспособљавања.

А) Садржај програма оспособљавања за категорије/поткатеорије А1, Б1, А, Б, БЕ, Ц1, Ц1Е, Ц, ЦЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ и возаче мопеда, трактора, радних машина и мотокултиватора

- **Прописи у друмском саобраћају:** изрази, категорије возила, услови за управљање возилом, стицање права на управљање, обавезе и одговорности учесника у саобраћају;
  - **Понашање учесника у саобраћају:** саобраћајна култура, солидаран и хуман међусобни однос учесника у саобраћају, ставови и навике, опрезност и пажња у саобраћају, уочавање саобраћајне ситуације, процјена опасности саобраћајне ситуације и процес доношења правилне одлуке, правовремено реаговање, вријеме реаговања, комуникација између учесника у саобраћају, дефанзивна вожња, ризично понашање, понашање код присуства алкохола, опојних дрога или лијекова у организму, утицај психофизичког стања и умора, понашање учесника у саобраћају као основни узрок саобраћајних незгода, опасности вожње ноћу;
  - **Пут као фактор безбједности:** карактеристике различитих врста путева, коловоз и стање коловоза, пријањање, силе које дјелују на возило, размак и процјена размака између возила у вожњи, зауставни пут возила, пут кочења и пут реаговања, елементи који утичу на дужину пута реаговања и пута кочења, радови на путу;
  - **Знакови у саобраћају:** саобраћајни знакови, врсте, назив, значење, саобраћајна свјетла и свјетлосне ознаке, ознаке на коловозу и другим површинама, знаци које дају овлашћена лица, звучни и свјетлосни знаци, поступање према знаковима у саобраћају;
  - **Уочавање саобраћајних услова и ситуације:** услови видљивости, временске прилике, опажање и уочавање саобраћајне ситуације, перцепција, предвиђање, осматрање из возила, уочавање промјене саобраћајних услова;
  - **Остали учесници у друмском саобраћају:** посебни ризици везани уз недостатак искуства осталих учесника у саобраћају, пјешаци, обавезе возача према пјешацима, најугроженији учесници у саобраћају, дјеца, основне психофизичке карактеристике дјетета-учесника у саобраћају које захтијевају посебну пажњу возача, лица са инвалидитетом, бициклисти, возачи мопеда, нови возачи;
  - **Саобраћајна правила:** радње возилом у саобраћају, укључивање у саобраћај и процјена тренутка укључивања у функцији брзине и размака, кретање возила, брзина и процјена брзине кретања возила, скретање, пропуштање возила и предност пролаза, саобраћај на раскрсници, управљање саобраћајем на раскрсници, мимоилажење, претицање и обилажење, заустављање и паркирање, саобраћај на прелазу пута преко жељезничке пруге, саобраћај на ауто путу, брзом путу и путу намијењеном искључиво за саобраћај моторних возила, саобраћај у тунелу, возила под пратњом и возила с правом првенства пролаза;
  - **Возило у функцији безбједности саобраћаја:** документи, основе функционисања уређаја на возилу, опрема возила, заузимање правилног положаја возача у возилу, видљивост из возила, возачка огледала, инструмент табла у возилу, свјетлосно-сигнални уређаји и употреба, безбједносни појас и наклон за главу, уређај за управљање, уређај за заустављање, вјешање, пнеуматици, безбједносни уређаји, вуча возила, превоз робе, превоз лица, значај коришћења специјалних сједилица за превозење дјетета у аутомобилу, значење ознака на сједилицама, регистрација и технички преглед, поступак у случају квара на возилу, опасности које могу проузроковати непричвршћени предмети у возилу при нагом заустављању, мјере код напуштања возила, економична и еколошки прихватљива вожња;
  - **Вожња у насељу (граду):** пут с једносмјерним саобраћајем, вожња путем с више саобраћајних трака, престројавање, избор саобраћајне траке, кружни ток саобраћаја, јавни градски превоз путника, вожња у колони, заустављање и паркирање;
  - **Вожња ван насеља (града):** укључивање и искључивање из саобраћаја, размак између возила, вожња у колони, претицање и обилажење, заустављање, окретање, вожња уназад, вожња у кривинама, вожња на уздужном нагибу;
  - **Дужности у случају саобраћајне незгоде:** обавезе, поступак, безбједносне мјере;
  - **Вожња у посебним условима:** смањена видљивост, ноћ, временски услови, киша, магла, зимски услови, ограничења саобраћаја.
- Б) Садржај посебног програма оспособљавања за категорије/поткатеорије А1, А, Ц1, Ц1Е, Ц, ЦЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ.**
- а) За категорију/поткатеорију А, А1 и возаче мопеда:**
- Коришћење заштитне опреме;
  - Улога и значај заштитне кациге;
  - Уочљивост возила тих категорија од стране осталих учесника у друмском саобраћају;
  - Фактори саобраћајног ризика;
  - Возила у функцији безбједности друмског саобраћаја.

б) За категорије и поткатегорије Ц, ЦЕ, Ц1 и Ц1Е:

- Специфичности везане за конструкцију и функционисање мотора и уређаја, заштита против смрзавања, употреба и функционисање кочионог система, система за регулисање брзине те АБС система – типови, употреба, функционисање, главни дијелови, коришћење и свакодневно одржавање система за спајање вучног и прикључног возила, превентивно одржавање возила;
- Тахограф, записни лист, трајање управљања возилом, обавезни одмори возача, обавезе возача по основу других прописа којима је регулисана ова област;
- Прописи везани за употребу опреме за ограничење брзине кретања, правилна употреба и одржавање пнеуматика, те мјере код скидања и замјене гума на возилу;
- Носивост возила, маса, укупна маса, највећа дозвољена маса, осовинско оптерећење;
- Димензије возила и ограничење видног поља везаног уз карактеристике возила;
- Превоз робе и лица, превозна документација, одговорност возача, превоз и испорука робе у складу с прописаним условима;
- Безбједносни фактори везани за превоз робе, ванредни превоз, превоз опасних материја, превоз специјалних роба, означавање возила, опрема, контрола робе, различите врсте робе, утовар и истовар робе и употреба средстава за утовар;

ц) За категорије/поткатегорије Д, ДЕ, Д1, Д1Е:

- Одговорност возача везана за превоз лица;
- Врсте превоза;
- Удобност и безбједност путника, превоз дјеце;
- Означавање аутобуса;
- Надзор и преглед аутобуса прије поласка;
- Однос возача према путницима;
- Документација потребна за превоз.

II. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ИЗ ПОЗНАВАЊА МОТОРНИХ И ПРИКЉУЧНИХ ВОЗИЛА**А) Садржај програма оспособљавања за категорије/поткатегорије А1, Б1, А, Б, БЕ, Ц1, Ц1Е, Ц, ЦЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ и возаче mopеда, трактора, радних машина и мотокултиватора:****а) Мотори СУС**

1. Подјела мотора са унутрашњим сагоријевањем,
2. Основе рада мотора СУС,
3. Принцип рада четворотактног ОТО мотора,
4. Принципи рада четворотактног дизел мотора,
5. Основне разлике између ОТО мотора и дизел мотора,
6. Уређај за довод горива,
7. Електрични уређаји на мотору,
8. Уређај за подмазивање,
9. Остали уређаји мотора.

б) Моторна возила

1. Уређај за управљање возилом,
2. Уређај за заустављање возила,
3. Уређај за освјетљавање пута,
4. Уређај за означавање возила,
5. Уређај за давање свјетлосних знакова,
6. Остали уређаји од посебног значаја за безбједност саобраћаја,
7. Подјела моторних возила по намјени,
8. Тежина возила и распоред тежине на точкове.

ц) Уређаји на тракторима и њиховим приколицима**д) Уређаји на радним машинама****е) Уређаји на мотоциклу и mopеду****III. ОСПОСОБЉАВАЊЕ ИЗ УПРАВЉАЊА МОТОРНИМ ВОЗИЛОМ****А) Садржај оспособљавања на полигону за категорију А и поткатегорију А1**

Први дио оспособљавања кандидат проводи на саобраћајном полигону, или на за то означеним посебним површинама, гдје се стиче способност извођења посебних радњи с којима треба доказати да влада техником војње возила одређене категорије/поткатегорије А и А1 што је услов за безбједно укључивање и управљање возилом у саобраћају.

Припрема возила за војњу

Кандидат за возача моторног возила мора бити оспособљен за припрему возила за војњу како би њиме безбједно управљао у саобраћају. Радње које спадају у припремни дио војње у оспособљавању:

- намјештање заштитне опреме (рукавице, одјећа, обућа, заштитна кацига);
- провјеравање звучних знакова упозорења, прилагођавање огледала, укључивање свјетала, пуштање моторног возила у рад.

Посебне радње за које се кандидат оспособљава

- **Скидање возила са ножица и постављање возила на ножице** (кандидат мора скинути возило с ножица, правилно сјести на њега, сићи и правилно поставити возило на ножице);
- **Гурање возила без помоћи мотора** ходајући уз возило (кандидат гура возило по кругу улијево, затим удесно, те након тога постави возило на стартну позицију);
- **Паркирање возила на његове ножице** (кандидат мора сићи с возила, поставити возило на ножице, искључити све уређаје, те возило заштитити од покретања или пада).

Војња малом брзином у правцу и заустављање

Извођење ове радње врши се полагањем са мјеста уз одржавање правца и равнотеже у другом степену преноса у простору обиљеженом линијом дебљине 0,2 (m) дужине 35 (m) и ширина 0,5 (m), са заустављањем испред линије, затим окретање возила и војња у супротном смјеру у истом простору. При извођењу ове радње кандидат мора држати ноге на сталцима, правилно користити спојницу, акцелератор и кочнице и не смије ногама дотицати тло, нити возилом излазити из означеног простора.

Слалом-војња малом брзином

Приликом извођења ове радње кандидат мора возити слалом између чуњева у низу, међусобног размака од 1,5 дужине мотоцикла, у обиљеженом и чуњевима означеном простору ширине 2,5 (m), брзином 5-10 (km/h). Обје ноге морају бити на сталцима. При извођењу ове радње кандидат мора правилно користити спојницу, акцелератор и кочнице. Не смије ногама дотицати тло, дотицати или обарати чуњева, нити смије возилом излазити из означеног простора. Чуњеви не могу бити мањи од 35 cm од тла.

Б) Садржај оспособљавања које се проводи на јавном путу за категорију А и поткатегорије А1

Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача смјера, контрола возила, избор тренутка за укључивање, пропуштање пјешака и возила, мјере опрезности, заустављање возила, искључивање возила из саобраћаја, силазак с возила и остављање возила.

Војња на јавном путу: положај возила у саобраћајној траци, избор саобраћајне траке, одржавање размака у низу (колони), контрола возила, руковање управљачем и уређајима, мијењање степена преноса ако

возило нема аутоматски мјењач, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња по узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала.

Вожња у кривинама: успоравање, кочење, односно прилагођавање брзине кретања саобраћајној ситуацији и условима.

Приближавање и вожња у раскрсници: престројавање, вожња у раскрсници, скретање улијево и удесно, избор саобраћајне траке, промјена саобраћајне траке, пропуштање возила, однос према пјешацима.

Поступање према знаковима у саобраћају: саобраћајне знакове које даје овлашћено лице, свјетлосно-сигнални уређаји-семафор, саобраћајни знакови, допунске табле, ознаке на коловозу.

Претицање и обилажење: правилан поступак код претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине кретања.

Укључивање: поступак укључивања на аутопуту, брзом путу или пут намијењеном за саобраћај моторних возила и искључивање с тих путева, коришћење саобраћајне траке за успоравање и убрзавање.

Прилагођавање брзине вожње: прилагођавање брзине вожње према стању коловоза и саобраћајним условима, радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини с обзиром на врсту возила, у односу на врсту пута и брзину возила према другим учесницима у саобраћају.

Вожња у посебним условима: обухвата вожњу дању, ноћу, по киши, магли и осталим враменским условима који ограничавају вожњу и видљивости.

Управљање возилом на саобраћајницама са посебним карактеристикама: саобраћајнице са посебним карактеристикама су раскрснице са кружним током саобраћаја, прелаз пута преко жељезничке или трамвајске пруге у нивоу, (уколико постоје у мјесту одржавања испита), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња на узбрдицама и низбрдицама.

Однос према другим учесницима у саобраћају: према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима и другим учесницима, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно, некоректно и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника у саобраћају, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Ц) Садржај оспособљавања које се проводи на јавном путу за возача возила Б и Б1 категорије/пот-категирије

Оспособљавање кандидата се проводи на јавном путу у стварним саобраћајним условима (дању).

Кандидат за возача се оспособљава да буде способан извршити припрему возила за вожњу и безбједно управљање у саобраћају, и дужан је прије почетка испита показати што обухвата:

- Преглед прије употребе (провјерити ниво уља у мотору, течност за хлађење, течност за прање вјетробрана, течност за кочнице, провјерити опрему возила и њено коришћење – припремити возило за вучу, поставити безбједносни троугао);
- Прилагођавање сједишта, заузимање правиланог положаја, прилагођавање возачких огледала, везање

безбједносних појаса и прилагођавање наслона за главу;

- Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача правца, избор тренутка за укључивање, пропуштање пјешака и возила, заустављање, мјере пажње, остављање возила;
- Полазак возилом на узбрдици и низбрдици уз коришћење помоћне и радне кочнице;
- Полукружно окретање возила, одржавање исправног положаја у оквиру саобраћајне траке;
- Паркирање возила и напуштање паркиралишта (окомито или косо, на равной подлози, у узбрдици или низбрдици). Кандидат мора правилно најавити извођење радње, пратити услове и користити возачка огледала. Кандидат је паркирање извео правилно ако је паркирао возило паралелно са ивичњаком на размаку од њега 10 до 20 см;
- **Вожња и понашање у саобраћају:** положај возила у саобраћајној траци, одржавање размака у низу (колони), контрола возила, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима, правилно мимоилажење и пропуштање возила, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици;
- **Вожња у раскрсници:** приближавање, престројавање, вожња различитим типовима раскрсница, прилагођавање брзине вожње, уочавање саобраћајне ситуације, однос према другим учесницима у саобраћају, пропуштање возила, избор саобраћајне траке, скретање;
- **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосно-сигналним урађајима-семафорима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;
- **Укључивање** на аутопут или брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила и искључивање с тих путева, коришћење траке за убрзавање и успоравање;
- **Прилагођавање брзине вожње:** према условима пута и саобраћаја, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту пута, према другим учесницима у саобраћају;
- **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине вожње, поступак кад претиче друго возило;
- Вожња у граду-насељу и ван града-насеља;
- **Вожња у посебним условима:** дан (смањена видљивост), ноћ, киша, магла, снијег ако то услови дозвољавају;
- **Вожња саобраћајницама са посебним карактеристикама:** кружни ток саобраћаја, прелаз преко жељезничке или трамвајске пруге у нивоу, (уколико постоје у мјесту провођења возачког испита), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња узбрдицама и низбрдицама;
- **Однос према другим учесницима у саобраћају:** према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима и другим учесницима, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно, непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Д) Садржај оспособљавања које се проводи на јавном путу за возача БЕ категорије

Оспособљавање се проводи на јавном путу у стварним саобраћајним условима. Оспособљавање се проводи на начин као и за Б категорију уз додатне захтјеве које кандидат мора испунити.

Припрема возила за вожњу: Кандидат за возача се оспособљава тако да може показати да је способан испунити и додатне захтјеве:

- провјерити механизам спајања вучног и прикључног возила, кочионих и електроничких спојева,
- провјерити факторе безбједности у вези с оптерећењем прикључног возила.

Спајање и одвајање вучног и прикључног возила: радња се изводи тако да кандидат мора спојити вучно и прикључно возило, на начин да прикључно возило буде покрај вучног возила у равнини. Кандидат се мора довести вучним возилом испред прикључног возила, зауставити се и вожњом уназад приближити се прикључном возилу, водећи при том рачуна о исправности поступака. Спајање мора бити правилно изведено. Након тога мора провјерити рад свјетлосно-сигналних уређаја.

Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја: утврђивање саобраћајних услова, употреба показивача правца, контрола групе возила, избор тренутка за укључивање, пропуштање пјешака и возила, паркирање возила, успоредно уз ивицу коловоза, вожња уназад, откопчавање прикључног возила, мјере опреза, остављање возила.

- **Вожња у саобраћају:** положај групе возила у саобраћајној траци, одржавање размака у колони, контрола групе возила, руковање управљачем и мјеначем, мијењање степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја; коришћење возачких огледала;
- **Полазак** возилом на узбрдици и низбрдици уз коришћење кочница;
- **Полукружно окретање** из једног поступка или више поступака;
- **Кочење и заустављање** при различитим брзинама вожње;
- **Вожња у раскрсници:** приближавање, престројавање, вожња различитим типовима раскрсница и начина управљања саобраћајем, прилагођавање брзине вожње, учачавање саобраћајне ситуације, однос према другим учесницима, пропуштање возила;
- **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосни саобраћајним знацима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;
- **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача смјера, прилагођавање брзине вожње, поступак када друго возило претиче;
- **Прилагођавање брзине вожње:** према коловозним и саобраћајним условима, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту пута, према другим учесницима;
- Вожња у граду-насељу и ван града-насеља;
- **Вожња у посебним условима:** киша, магла, снијег, смањена видљивост, ако то временски услови дозвољавају;

Вожња саобраћајницама с посебним карактеристикама: кружни ток саобраћаја, прелаз пута преко жељезничке пруге или трамвајске у нивоу (уколико постоје), вожња уз стајалишта возила јавног градског превоза путника, вожња узбрдицама и низбрдицама;

Однос према другим учесницима у саобраћају: према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима, према возилима јавног градског превоза путника, правилно, неправилно, и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Е) Садржај оспособљавања које се проводи на јавном путу за возача категорије/поткатегорије Ц1, Ц, Ц1Е, ЦЕ, Д1, Д1Е, Д, ДЕ

Оспособљавање се проводи на јавном путу у стварним саобраћајним условима а кандидат за возача треба обавити следеће радње:

- **Припрема возила за вожњу:** обављање дневног (превентивног техничког прегледа), провјера нивоа уља у мотору, провјера течности за хлађење и течности за прање вјетробрана, прилагођавање сједишта и огледала, коришћење обавезне опреме возила, припрема возила за вучу, постављање безбједносног троугла, постављање тахографског листића, провјера сигналних и контролних уређаја, провјера притиска ваздуха у систему за кочење;
- **Провјера безбједносних фактора везаних уз робу:** каросерија, врата товарног простора, механизма за товарење робе (уколико постоје), закључавање кабине, обезбјеђивање робе;
- **Укључивање у саобраћај и искључивање из саобраћаја:** утврђивање саобраћајних услова, контрола возила, избор тренутка укључивања, пропуштање пјешака и возила, заустављање, рад с тахографом, вађење записног листа и читавање потребних података, излазак из возила, откопчавање прикључног возила, обезбјеђивање возила од покретања и остављање возила;
- **Вожња и положај возила у саобраћајној траци:** избор саобраћајне траке, одржавање размака у колони, контрола возила, рад управљачем и мјеначем, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала;
- **Вожња на редовној линији** између два мјеста (градски или приградски превоз), удобност и безбједност вожње, положај возила у саобраћајној траци, избор саобраћајне траке, поступак на аутобуским стајалиштима, одржавање размака у нивоу (колони), контрола возила, промјена степена преноса, убрзавање и успоравање, кочење и заустављање, прилагођавање брзине саобраћајним условима без ометања других возача, правилно мимоилажење, одржавање бочног размака, пропуштање возила при мимоилажењу, вожња у кривинама, вожња на узбрдици и низбрдици, праћење одвијања саобраћаја, коришћење возачких огледала;
- **Полазак возилом на узбрдици низбрдици:** полазак с помоћу ручне кочнице, остављање возила на

- низбрдици или узбрдици и постављање клинастих подметача;
- **Полукружно окретање возила:** провјера саобраћајних услова, употреба показивача смјера, коришћење бочне улице, исправност обављања радње;
  - **Паркирање возила** како би се омогућио безбједан улаз и излаз путника из аутобуса. Провјерава се само приликом испита за категорије/поткатеорије Д1, Д и ДЕ;
  - **Вожња у раскрсници:** приближавање, прилагођавање брзине вожње, уочавање саобраћајне ситуације, вожња различитим типовима раскрсница и начина управљања саобраћајем, скретање, однос према другим учесницима;
  - **Поступање према знаковима у саобраћају** које даје овлашћено лице, свјетлосно–сигналним уређајима–семафорима, саобраћајним знаковима, ознакама на коловозу;
  - **Претицање и обилажење:** исправност поступка претицања и обилажења, провјера саобраћајних услова, употреба показивача правца, прилагођавање брзине вожње, поступак када друго возило претиче;
  - **Прилагођавање брзине вожње:** према коловозним и саобраћајним условима, према радњи коју изводи, према максимално дозвољеној брзини у односу на врсту возила, у односу на врсту пута и према другим учесницима;
  - Вожња у граду–насељу и ван града– насеља;
  - **Вожња у посебним условима:** киша, магла, снијег, смањена видљивост ако то временски услови дозвољавају;
- Однос према другим учесницима у саобраћају,** посебно према дјечи, немоћним лицима, инвалидима, пјешацима, бициклистима и другим, према возилима јавног градског превоза путника, неправилно, некоректно и непредвидиво реаговање, реаговање на грешке других учесника у саобраћају, праћење поступака других учесника у саобраћају, угрожавање или ометање других учесника.

Прилог бр. 3

Назив ауто-школе _____
 Општина: _____
 Број: _____
 оспособљавања: _____
 Датум: _____

Серијски број Т 00000001

Предавач:

Период трајања

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о успјешно завршеном оспособљавању из прописа о
безбједности саобраћаја на путевима

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
 (Име и презиме)
 подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
 оспособљавао се у овој ауто-школи у трајању од _____ наставних часова и успјешно завршио обуку из
 прописа о безбједности саобраћаја на путевима за категорију/подкатеорију: _____.

Ова потврда се издаје у сврху полагања испита за возача из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

Назив ауто-школе _____
 Општина: _____
 Број: _____
 оспособљавања: _____
 Датум: _____

Серијски број Т 00000001

Предавач:

Период трајања

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о успјешно завршеном оспособљавању из прописа о
безбједности саобраћаја на путевима

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
 (Име и презиме)
 подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
 оспособљавао се у овој ауто-школи у трајању од _____ наставних часова и успјешно завршио обуку из
 прописа о безбједности саобраћаја на путевима за категорију/подкатеорију: _____.

Ова потврда се издаје у сврху полагања испита за возача из прописа о безбједности саобраћаја на путевима.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

Прилог бр. 4

Назив ауто-школе _____
Општина: _____

Серијски број У 00000001

Број: _____
Датум: _____

Инструктор вожње:

Период трајања оспособљавања:

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о успјешно завршеном оспособљавању из управљања
моторним возилом

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
(Име и презиме)

подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
оспособљавао се у овој аутошколи у трајању од _____ наставних часова и успјешно завршио обуку из
управљања моторним возилом.

Кандидат је претходно положио испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима о чему му је
надлежни орган _____ издао увјерење број _____ од __/__/20__ године и
испит из пружања прве помоћи о чему му је надлежни орган _____ издао увјерење
број _____ од __/__/20__ године.

Ова потврда се издаје ради полагања испита из управљања моторним возилом.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

Назив ауто-школе _____
Општина: _____

Серијски број У 00000001

Број: _____
Датум: _____

Инструктор вожње:

Период трајања оспособљавања:

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о успјешно завршеном оспособљавању из управљања
моторним возилом

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
(Име и презиме)

подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
оспособљавао се у овој аутошколи у трајању од _____ наставних часова и успјешно завршио обуку из
управљања моторним возилом.

Кандидат је претходно положио испит из прописа о безбједности саобраћаја на путевима о чему му је
надлежни орган _____ издао увјерење број _____ од __/__/20__ године и
испит из пружања прве помоћи о чему му је надлежни орган _____ издао увјерење
број _____ од __/__/20__ године.

Ова потврда се издаје ради полагања испита из управљања моторним возилом.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

Прилог бр. 5

Назив ауто-школе _____
Општина: _____

Серијски број Д 00000001

Број: _____
Датум: _____

Инструктор вожње:

Период трајања оспособљавања:

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о завршеном додатном оспособљавању из управљања
моторним возилом

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
(Име и презиме)

подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
оспособљавао се

у овој аутошколи у трајању од _____ додатних наставних часова.

Ова потврда се издаје ради полагања испита из управљања моторним возилом.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

.....

Назив ауто-школе _____
Општина: _____

Серијски број Д 00000001

Број: _____
Датум: _____

Инструктор вожње:

Период трајања оспособљавања:

(датум од – датум до)

ПОТВРДА
о завршеном додатном оспособљавању из управљања
моторним возилом

_____ кандидат за возача моторног возила категорије/
(Име и презиме)

подкатеорије _____ рођен __/__/20__ године, са пребивалиштем у _____
оспособљавао се

у овој аутошколи у трајању од _____ додатних наставних часова.

Ова потврда се издаје ради полагања испита из управљања моторним возилом.

М.П.

Потпис одговорног лица
у аутошколи

Прилог бр. 6

ДНЕВНИК
О ИЗВОЂЕЊУ НАСТАВЕ ИЗ ПРОПИСА О БЕЗБЈЕДНОСТИ
САОБРАЋАЈА НА ПУТЕВИМА

(Ознаке групе-одјељења)

ПРЕДМЕТ

Предавачи теоретске
наставе:

1. Прописи о безбједности саобраћаја на путевима

1. _____
2. _____
3. _____

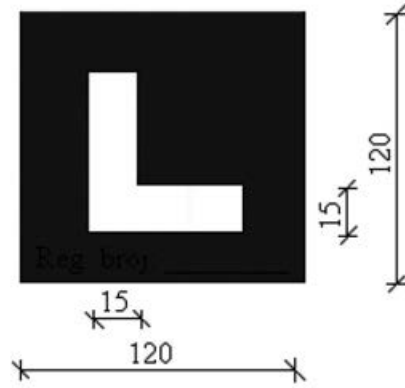

ДАТУМ	ВРИЈЕМЕ ИЗВОЂЕЊА ЧАСА (од-до)	НАСТАВНИ ЧАС (ТЕМЕ)	ОДСУТНИ КАНДИДАТИ	ПОТПИС НАСТАВНИКА
			1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____ 5. _____ 6. _____ 7. _____ 8. _____ 9. _____ 10. _____	

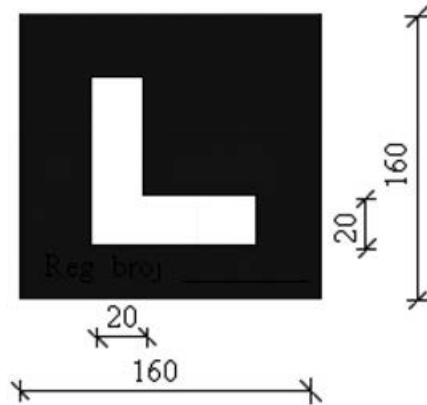

Прилог бр. 8

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА МОТОЦИКЛЕ

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА СВА МОТОРНА ВОЗИЛА ОСИМ МОТОЦИКЛА

Прилог бр. 9

НАЗИВ И ОЗНАКА АУТО-ШКОЛЕ

Прилог бр. 10

ДИМЕНЗИЈЕ И ИЗГЛЕД ТАБЛИЦЕ ЗА АУТОШКОЛУ

